

10 RAONS PER A LLEGIR AQUEST LLIBRE

La llibertat religiosa en un Estat laic (que no laïcista), és un bon llibre per les 10 raons que a continuació i breument comentaré:

1. En ell s'exposen els arguments de perquè la qüestió que ens ocupa és complexa però a la que paga la pena dedicar-s'hi, ja que és una cosa bona, la llibertat religiosa, en un entorn de pluralisme garantit per l'estat laic.
2. En ell es posa en relleu que el fenomen religiós, en concret, i en general, la dimensió espiritual, de transcendir el propi jo, és un producte natural i universal, constitutivament humà, arrelat en el nostre còrtex cerebral, present en totes les cultures.
3. En ell s'aprèn que malgrat que la relació entre transcendència i cultura és un fenomen universal i alhora cultural, és també variable, com són variables les institucions de poder, església i estat, en què respectivament es concreten. Tot plegat suposa que la veritable picabaralla no rau entre religió i cultura (dimensions de la vida humana), sinó entre església i estat (institucions de poder).
4. En ell comprenem que la laïcitat que en surti dependrà de com sigui la cultura, l'estat, la religió i del poder que vulgui exercir l'església: a cada societat, la seva laïcitat.
5. En ell s'insisteix en el fet que la dimensió espiritual i religiosa té claríssimes vessants públiques; que, en conseqüència, no s'ha de condemnar a la privadesa; i, a més a

més, que, en tractar-la així, es perd un gran aliat com a motor de progrés en la justícia social.

6. En ell es fa un repàs històric de les tradicions d'algunes religions i les seves relacions amb l'estat. Sobre les espatlles dels grans gegants que ens precediren, podem aprendre de la nostra història què hem perdut pel camí --i no havíem d'haver-ho fet--, què no hem abandonat encara --i fora bo que ho féssim--, i què cal fer.
7. En aquest llibre s'obre un full de ruta sobre quina pot ser l'aportació del cristianisme en la promoció de la llibertat religiosa en l'estat laic, perquè, precisament, l'anomalia cristiana rau en no voler aliar-se amb el poder (que corromp sovint la raó i la fe). Aquest era un signe de la seva identitat: Jesús era laic!
8. En ell s'aprèn a acceptar la laïcitat --la separació ètica i jurídica, bona, justa i, per tant desitjable, entre esglésies i estat-- i a distingir-la del laïcisme, ideològicament tergiversador perquè no vol reconèixer, ni respectar, ni promoure el dret fonamental a la llibertat de consciència i de culte.
9. En ell se'ns anima a participar en el diàleg intra i interreligiós i amb els no creients, per a realitzar una laïcitat respectuosa amb les idiosincràsies personals i comunitàries, sense imposar la pròpia opció (dogmatisme i fonamentalisme): els mínims cívics (fruit de la dignitat comuna) són allò que permet el pluralisme en les diferents cosmovisions, qualitats de vida, religions.
10. En ell se supera el binomi inclusivisme/exclusivisme i, seguint Bonhöfer, "fent com si Déu no existís", apostem per la integritat (un sol món per a tots), la responsabilitat (ens fem càrrec i carreguem amb la realitat), des de la coherència personal (cadascú amb la seva consciència).

En definitiva, ens trobem davant d'un bon llibre perquè amb ell s'aprèn molt; perquè és fàcil i alhora profund en els diferents abordatges dels diferents autors que hi participen; i perquè és una bona mostra de comunitat real de pensament i diàleg cívic, intra i interreligiós, tan necessària per a fer efectiva la llibertat religiosa en un estat laic.

Begoña Román Maestre

Facultat de Filosofia. Universitat de Barcelona